

voortgezet
onderwijs

Jaarrekening 2017

8. Financiële gegevens

8.1 Kerncijfers VOvA

De belangrijkste cijfers en kengetallen over 2017 en 2016:

Financiële gegevens en kengetallen	(bedragen x €1.000)		
	2017	2016	
1 Totale baten	€ 34.406	€ 35.514	
2 Totale lasten	€ 34.514	€ 35.069	
3 Resultaat boekjaar	€ -117	€ 475	
4 Eigen Vermogen (EV)	€ 5.847	€ 5.964	
5 Totaal Activa	€ 18.790	€ 17.804	
			<i>ondergrens:</i>
6 Weerstandsvermogen *	17,0%	16,8%	10,0%
7 Solvabiliteitsratio	31,1%	33,5%	30,0%
8 Kapitalisatiefactor	51,0%	46,9%	n.v.t.
9 Liquiditeit (factor)	1,32	0,83	0,5
10 Rentabiliteit	-0,62%	2,67%	0,0%
* definities van de ratio's zijn opgenomen onder paragraaf 8.7			
11 Rijksbijdrage / totale baten (excl. Rente)	88,7%	86,5%	
12 Personele lasten / totale lasten	74,3%	70,4%	
13 Totale lasten / aantal leerlingen (per 1/10)	€ 11.180	€ 11.690	

Aantal deelnemers/leerlingen

	2017	2016
1 VO	3.087	3.000
2 MBO	-	-
<i>Totaal:</i>	3.087	3.000
1 en 2 VMBO+AVO (zonder LWOO)	817	
3 en 4 VMBO b+k (zonder LWOO)	216	
3 en hoger VMBO-t + AVO (zonder LWOO)	1.019	
1 en 2 LWOO b+k+t	449	
3 en 4 LWOO b+k	428	
4 en 4 LWOO t	11	
PRO	132	
Nieuwkomers	15	
<i>Totaal:</i>	3.087	

Voor de Jaarrekening 2017 zijn de leerlingentellingen van 2016 van belang omdat de Rijksbesteding wordt gebaseerd op de aantallen leerlingen van de voorafgaande oktobertelling; dit is de T-1 besteding.

Personeel in dienst per 31 december

	(in fte)	
	2017	2016
1 OP en DOP (2017 is incl. Teamleiders)	274,2	256,1
2 OOP Indirect	55,1	58,6
3 Management en directie (2017 is excl. Teamleiders)	11,8	21,3
<i>Totaal:</i>	341,1	336,0
1 Totaal aantal mannen	168,3	163,8
2 Totaal aantal vrouwen	172,8	172,2
	(excl. stagiaires)	

8.2 Fiscale eenheid

Voor de Omzetbelasting vormen Stichting ROC van Amsterdam, Stichting ROC van Flevoland en de Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam een fiscale eenheid. Hoofd van de fiscale eenheid is de koepelstichting die bestaat uit ROCvA, ROCF en VOvA.

8.3 Resultaat

De stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam heeft in 2017 een *negatief* resultaat behaald van € 117.000. In 2016 was het resultaat € 475.000 positief. Het resultaat van 2017 werd beïnvloed door een eenmalige, incidentele last van € 311.000, die feitelijk betrekking heeft op 2016. Over beide jaren is per saldo een positief resultaat geboekt van € 358.000 dat bestaat uit € -117.000 (2017) en € 475.000 (2016). De genoemde eenmalige last in 2017 houdt verband met een correctie van te veel ontvangen middelen voor de in 2016 overgedragen ROC's op Maat. Met een eigen vermogen van circa € 5,8 miljoen beschikt het VOvA nog altijd over degelijke financiële reserves en het weerstandsvermogen ligt met zo'n 17% boven de ondergrens van 10%.

De belangrijkste oorzaken van het verschil ten opzichte van de begroting worden hieronder toegelicht:

	(bedragen x € 1.000)	
	2017	2016
Resultaat volgens begroting:	341	350
<i>a. meer baten/minder lasten</i>		
1 Rijksbijdragen	314	995
2 Overige Overheidsbijdragen	598	330
3 Ouderbijdragen	71	32
4 Huisvestingslasten	343	-450
Totaal:	1.326	907
<i>b. minder baten/meer lasten</i>		
1 Personeelslasten	-598	593
2 Afschrijvingen	94	-129
3 Overige baten	-710	-793
4 Overige Lasten	-536	-458
5 Financiële baten	-34	5
Totaal:	-1.784	-782
Vershil resultaat Boekjaar:	-458	125

Baten

De baten van de Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam bestaan voor een groot gedeelte uit de overheidsbijdragen van het Rijk en de gemeenten. Dit aandeel bedroeg in 2017 97,5%. De totale baten (*exclusief financiële baten*) zijn ten opzichte van de begroting 2017 licht toegenomen tot € 34.406.000. Ten opzichte van 2016 is er sprake van een *afname* van € 1.108.000. Welke grotendeels is te verklaren is door het wegvallen van de ROC's op Maat welke in 2016 zijn overgedragen aan het ROC van Amsterdam.

De Rijksbijdragen zijn met 1,0% toegenomen t.o.v. de begroting als gevolg van een verhoging van de lumpsum per leerling. De Overige overheidsbijdragen nemen in totaal toe met 24,5% of € 598.000.

De Ouderbijdragen (verzamelnaam voor vrijwillige ouderbijdrage, bijdragen excursies etc.) liggen 32,1% *hoger* dan in de begroting is geraamd a.g.v. een hoger bedrag per leerling t.b.v. de diverse activiteiten en de toename van het aantal leerlingen. De vrijwillige ouderbijdrage is vrijwel ongewijzigd gebleven.

De overige baten zijn ten opzichte van de begroting gedaald met € 710.000 of 44,3% o.a. als gevolg van in de begroting opgenomen bedragen voor “overloop” van resultaat 2016 naar 2017.

Tevens zijn de overige baten fors lager als gevolg van de terugbetaling van een bedrag van € 311.000 aan het ROCvA wegens een in 2016 te hoog ontvangen vergoeding voor de ROC's op Maat die in 2016 nog onder het VOvA waren gepositioneerd. Daarnaast was in de Begroting 2017 rekening gehouden met de vrijval van een hogere bestemmingsreserve ter hoogte van € 836.000 terwijl de feitelijke reserve-vrijval € 522.000 lager is uitgekomen.

In onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van de baten ten opzichte van de begroting weergegeven:

Ontwikkeling Baten 2017 (excl. financiële baten) t.o.v. de begroting 2017

	(bedragen x € 1.000)			
	<i>realisatie</i>	<i>begroot</i>	<i>verschil</i>	<i>%</i>
1 Rijksbijdragen	30.509	30.195	314	1,0%
2 Overige Overheidsbijdragen en -subsidies	3.041	2.443	598	24,5%
3 Ouderbijdragen	292	221	71	32,1%
4 Overige baten	564	1.274	-710	-55,7%
Totaal:	34.406	34.133	273	0,8%

Lasten

De lasten van de Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam bestaan voor een groot gedeelte uit personele lasten. Dit aandeel bedroeg in 2017 € 25.654.000 ofwel 74,3% van het totaal.

De totale lasten 2017 zijn ten opzichte van de begroting met 2,1% toegenomen tot € 34.514.000. De personele lasten zijn met € 598.000 (2,4%) hoger dan de begroting. Dit wordt onder andere verklaard door de volgende factoren:

- *De Loonkosten (brutoloon + soc. lasten) zijn met een bedrag van € 24.038.000 nagenoeg gelijk aan de begroting 2017 met slechts € 18.000 verschil.*
- *Overige personeelskosten zijn slechts € 1.000 hoger dan begroot.*
- *Op de post extern personeel is € 542.000 méér uitgegeven dan begroot a.g.v. de vervanging wegens ziekte en het extern inhuren van moeilijk invulbare functies van docenten en een schoolleider a.i.*
- *De onttrekking aan de voorzieningen is € 78.000 lager dan begroot en de ontvangen uitkeringen zijn € 41.000 hoger dan begroot.*

De afschrijvingen zijn € 94.000 lager dan begroot hetgeen veroorzaakt wordt doordat er minder investeringen zijn geactiveerd en een vrijval van afschrijvingen uit vroegere jaren.

De huisvestingslasten zijn € 343.000 lager dan de begroting onder andere a.g.v. lagere huurkosten voor een bedrag van € 231.000. Deze post staat in directe relatie met de ontvangen middelen voor de huur van de gemeente Amsterdam die deze kosten nagenoeg “een-op-een” vergoedt aan het VOvA.

Aan energie en water is € 166.000 minder uitgegeven dan begroot en dat wordt mede veroorzaakt door een strakker energiebeheer en een betere afstemming van de systemen. De post Heffingen is met een bedrag van € 41.000 lager dan begroot a.g.v. een terugbetaling door de gemeente Amsterdam voor een bedrag van € 51.000 op een eerder gemaakt bezwaar uit 2014.

Dit geldt ook voor de overige instellingslasten, waarin o.a. de aanschaf inventaris is begrepen voor een bedrag van € 352.000 waardoor de post hoger is uitgevallen in vergelijking met de begroting. Mede a.g.v. éénmalige extra kosten van € 174.000 t.b.v. de aanschaf van meubilair en computer-supplies.

De inkoop van de centrale diensten bij het ROC van Amsterdam is conform de begroting. Dit bedrag wordt voor het grootste deel besteed aan de inkoop van ICT. Verder wordt o.a. gebruik gemaakt van de diensten HR, Planning & Control en het Facilitair Bedrijf.

Ontwikkeling Lasten 2017 t.o.v. de begroting 2017

	(bedragen x € 1.000)			
	<i>realisatie</i>	<i>begroot</i>	<i>verschil</i>	<i>%</i>
1 Personeelslasten	25.654	25.056	598	2,4%
2 Afschrijvingen	484	578	-94	-16,3%
3 Huisvestingslasten	3.572	3.915	-343	-8,8%
4 Overige Lasten	3.258	2.722	536	19,7%
5 Inkoop Centrale Diensten	1.546	1.546	-	0,0%
Totaal:	34.514	33.817	697	2,1%

Financiële baten en lasten

De in 2015 verstrekte lening u/g, ten bedrage van € 5.881.437 met een looptijd van 3 jaar tegen een rentepercentage van 0,5% per jaar verstrekt aan het ROCvA is in 2017 weer omgezet naar een vordering in rekening courant. Dit op last van het ministerie van OCW, omdat de toegepaste werkwijze toch in strijd werd geacht met de regelgeving en dus wel viel onder de onder de reikwijdte van de vigerende regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016. Daarnaast is in 2017 een negatieve rente door de ING ingevoerd waardoor er méér rente is betaald dan feitelijk aan rentevergoeding werd ontvangen van het ROCvA; derhalve hier een *negatief* resultaat van € 9.000; een verschil van € 34.000 t.o.v. de begroting 2017.

8.4 Eigen vermogen, solvabiliteit en weerstandsvermogen

Het eigen vermogen ultimo 2017 bedraagt € 5.847.000. Het eigen vermogen is afgenomen met € 117.000 zijnde het negatieve resultaat van 2017. Het eigen vermogen staat geheel ter besteding van de organisatie. De solvabiliteit (eigen vermogen gedeeld door balanstotaal) bedraagt ultimo 2017: 31,1%. Het weerstandsvermogen (eigen vermogen gedeeld door totale baten inclusief rentebaten) van de Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam bedraagt ultimo 2017: 17,0% en is daarmee 0,2%-punt *hoger* dan die per ultimo 2016. Dit ligt ruim boven de signaalwaarde van de Inspectie van het Onderwijs. Het Voorgezet Onderwijs van Amsterdam beschikt daarmee over robuuste financiële reserves.

8.5 Liquiditeit, investeringen en kasstroom

De liquiditeitspositie (current ratio), uitgedrukt in de verhouding tussen de vlottende activa en de kortlopende schulden, is ultimo 2017: 1,32 en is toegenomen t.o.v. die per ultimo 2016 die 0,83 bedroeg. De stijging in 2017 is een direct gevolg van het omzetten van de lening aan ROCvA naar een rekening courant-vordering.

De netto kasstroom bedraagt in 2017: € 510.000 *negatief*.

8.6 Treasury en financiering

De treasury en financiering van de Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam zijn ingekocht bij de Stichting ROCvA. Er is geen sprake van eigen externe financiering en er is een gezamenlijk bank-arrangement met de Stichting ROC van Amsterdam die ook de afhandeling van het betalingsverkeer verzorgt van de door het VOvA beheerde eigen bankrekeningen. De instelling heeft een treasurystatuut samen met de Stichting ROC van Amsterdam. De instelling kent geen beleggingen. Liquide middelen worden aangehouden bij grote Nederlandse banken. De instelling voldoet aan de bepaling uit de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016/2017.

8.7 Financiële indicatoren

Financiële instrumenten en risicobeheer:

Algemeen: De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Het betreft financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

Renterisico: De instelling heeft geen rentende financieringsschulden.

Valutarisico: De instelling heeft geen transacties in vreemde valuta.

Marktwaaarde: De marktwaaarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en schulden, benadert de boekwaaarde ervan.

Kredietrisico: De vorderingen van de instelling betreffen vooral een vordering op Stichting ROC van Amsterdam. Deze vordering wordt door de directie inbaar geacht. Verder worden de kredietrisico's beperkt geacht.

Liquiditeitsrisico: Liquiditeitsrisico's worden bewaakt via onderstaande financiële indicatoren.

In de onderstaande tabel zijn de financiële indicatoren opgenomen die worden gebruikt t.b.v. het bewaken van de financiële risico's:

Beoordeling Vermogensbeheer					
	<i>berekening</i>	<i>onder grens</i>	<i>boven grens</i>	<i>waarde 2017</i>	<i>waarde 2016</i>
1 Solvabiliteit	<i>Eigen Vermogen / Balanstotaal</i>	30,0%	geen	31,1%	33,5%
2 Weerstandsvermogen	<i>Eigen Vermogen / Totale Baten (incl. rentebaten)</i>	10,0%	40,0%	17,0%	16,8%
3 Liquiditeit	<i>Current Ratio: Vlottende Activa / Vlottende Passiva</i>	0,5	1,5	1,3	0,8
4 Rentabiliteit	<i>Exploitatieresultaat / Totale Vermogen</i>	0,0%	5,0%	-0,62%	2,67%
5 Huisvestingsratio	<i>Huisvest.lasten + afsch. Geb. en terreinen / Totale lasten</i>	0,00	0,10	0,11	0,13

De meeste kengetallen vallen binnen de normen van de signaleringswaarden zoals die bij het toezicht op de financiële continuïteit van onderwijsinstellingen wordt gehanteerd door de Inspectie van het Onderwijs. De rentabiliteit 2017 ligt onder de norm waarvan de oorzaak is beschreven in paragraaf 8.3. Voor wat de huisvestingsratio betreft, wordt opgemerkt dat zowel in 2016 en 2017 er extra kosten zijn gemaakt a.g.v. tijdelijke huisvesting van o.a. het Hyperion Lyceum in afwachting van het gereedkomen van de nieuwbouw.

Hierdoor ligt de waarde van deze ratio boven de gehanteerde norm. Hierbij wordt aangetekend dat deze extra huisvestingskosten (*via de baten*) geheel vergoed worden door de Gemeente Amsterdam.

Verder hanteert de Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam richtgetallen voor de verhouding kosten onderwijzend personeel, direct onderwijs ondersteunend personeel, indirect onderwijs ondersteunend personeel, directie en management en materiële lasten.

Amsterdam, 25 juni 2018

Bevoegd gezag Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam

E.C.M. de Jaeger, *bestuurder namens Stichting ROC van Amsterdam*

9. Jaarrekening 2017

9.1 Jaarrekening

Balans per 31 december 2017

(na resultaatbestemming)

(bedragen x 1.000)

		31-12-2017		31-12-2016	
		€	€	€	€
ACTIVA					
a. Vaste Activa					
I. Materiële Vaste Activa					
	nr.toel.				
Gebouwen en Terreinen	1.	1.245		1.138	
Inventaris en Apparatuur	1.	1.193		1.078	
Boeken en Leermiddelen	1.	99		108	
Activa in uitvoering	1.	-		264	
	<i>Sub-Totaal:</i>		2.537		2.588
II. Financiële Vaste Activa					
Lening aan ROCvA	2.	-		5.881	
			-		5.881
	Totaal Vaste Activa:		2.537		8.469
b. Vlottende Activa					
III. Vorderingen					
Debiteuren	3.	119		28	
Vordering ROCvA	3.	7.364		-	
Overige Vorderingen en Overlopende activa	3.	224		251	
	<i>Sub-Totaal:</i>		7.707		279
Liquide Middelen	4.		8.546		9.056
	Totaal Vlottende Activa:		16.253		9.335
	Totaal Activa:		18.790		17.804
PASSIVA					
a. Eigen Vermogen					
Algemene Reserve	5.	5.847		5.650	
Bestemmingsreserve	5.	-		314	
	<i>Sub-Totaal:</i>		5.847		5.964
b. Voorzieningen					
Personeelsvoorzieningen	6.	597		577	
	<i>Sub-Totaal:</i>		597		577
c. Kortlopende schulden					
Crediteuren	7.	648		456	
Ministerie OCW	7.	540		811	
Overige Overheden/Subsidiënten	7.	3.255		2.877	
Schuld aan groepsmaatschappijen	7.	-		4.098	
Belastingen en premies Soc. Verzek.	7.	1.133		1.070	
Pensioenen	7.	-		266	
Overige schulden en overlopende passiva	7.	6.770		1.685	
	<i>Sub-Totaal:</i>		12.346		11.263
	Totaal Passiva:		18.790		17.804

Staat van Baten en Lasten over 2017

(bedragen x € 1.000)

	nr.toel.	2017	Begroting 2017	2016
		€	€	€
BATEN				
Rijksbijdrage OCW	8.	30.509	30.195	30.714
Overige Overheidsbijdragen	9.	3.041	2.443	3.432
Ouderbijdragen	10.	292	221	266
Overige Baten	11.	564	1.274	1.102
Totaal Baten:		34.406	34.133	35.514
LASTEN				
Personeelslasten	12.	25.654	25.056	24.689
Afschrijvingen	13.	484	578	453
Huisvestingslasten	14.	3.572	3.915	4.479
Overige instellingslasten	15.	4.804	4.268	5.448
Totaal Lasten:		34.514	33.817	35.069
Saldo Baten en Lasten:		-108	316	445
Financiële Baten	16.	-9	25	30
NETTO RESULTAAT:		-117	341	475

Kasstroomoverzicht 2017

(bedragen x 1.000)

		2017		2016	
		€	€	€	€
Bedrijfsresultaat:			-108		445
<i>aanpassingen voor:</i>					
- Afschrijvingen	13.	484		453	
- Mutaties Voorzieningen	6.	20		204	
- Mutaties Leningen U/G	2.	5.881		-	
- Mutatie Vorderingen	3.	-7.428		800	
- Mutaties Kortlopende Schulden	7.	1.083		2.631	
	<i>sub-totaal:</i>		40		4.088
Kasstroom uit bedrijfsoperaties:			-68		4.533
Ontvangen Interest	16.		-9		30
1. Kasstroom uit operationele activiteiten:			-77		4.563
- Investerings in Materiële Vaste Activa	1.	-433		-1.293	
2. Kasstroom uit Investerings Activiteiten:			-433		-1.293
3. NETTO KASSTROOM - toe-/afname geldmiddelen -:			-510		3.270
Beginstand liquide middelen:			9.056		5.786
Mutatie liquide middelen:			-510		3.270
4. Eindstand liquide middelen:	4.		8.546		9.056

Toelichting:

Het bovenstaande kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Toelichting behorende tot de Jaarrekening 2017

Algemeen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

De Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam is statutair gevestigd aan de Buiksloterweg 85 te Amsterdam. De voornaamste activiteiten bestaan uit het bevorderen van voortgezet onderwijs. De bestuursnummers van de Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam zijn 41854 en 41855 en de hierin meegenomen BRIN nummers zijn 00EF, 14RL en 21AS. De stichting staat ingeschreven bij Kamer van Koophandel te Amsterdam onder nummer 34318080.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO). In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn en met inachtneming van de in de RJO aangeduide uitzonderingen.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. De grondslagen zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2017, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2017.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Activa en passiva worden opgenomen tegen historische kostprijs, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Baten worden in de Staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen, baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- Waardering van (materiële vaste) activa niet dienstbaar aan het bedrijfsproces;
- Personele voorzieningen.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten bij VOvA overige financiële vaste activa, vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, en overige schulden. Binnen de groep wordt alleen gebruik gemaakt van primaire financiële instrumenten en niet van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: verstrekte leningen en overige vorderingen, geldmiddelen, en overige (financiële) verplichtingen. Voorts hebben VOvA en / of haar groepsmaatschappijen geen handelsportefeuille van financiële instrumenten verworven of zijn deze aangegaan met het doel de instrumenten op korte termijn te verkopen. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd op de hierna beschreven manier bij vorderingen en schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen

1. reële waarde met waarde-wijzigingen in de staat van baten en lasten of
2. geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde,

wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien objectieve aanwijzingen bestaan dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, herstructurering van een aan de organisatie toekomend bedrag onder voorwaarden die de organisatie anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen die door de organisatie worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden op het niveau van specifieke activa in aanmerking genomen. Een bijzonder waardeverminderverslies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief. Verliezen worden opgenomen in de staat van baten en lasten.

Als in een latere periode het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderverslies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de staat van baten en lasten.

Materiële vaste activa

De gebouwen en terreinen, inventaris en apparatuur, andere vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden.

De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de hoogste van de directe opbrengstwaarde en de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Investeringsubsidies worden zichtbaar in mindering gebracht op de materiële vaste activa. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur. Op terreinen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

Hierbij worden de volgende afschrijvingspercentages gehanteerd:

Afschrijvingspercentages:	<i>percentage:</i>
- Terreinen	0%
- Gebouwen en Verbouwingen	10%
- Inventaris en apparatuur	10%
- Infrastructuur	20%
- Boeken	25%
- Hardware en Software ICT	25%/50%
- ICT-devices	50%

Financiële vaste activa

Na de eerste waardering tegen reële waarde worden langlopende vorderingen gewaardeerd op de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderversliezen bepaald op individuele basis.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te bepalen voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies.

In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Vorderingen

Voor onderwijsinstellingen vallende onder de WVO is het op basis van artikel 5 van de (Gewijzigde) Regeling “Onvoorziene gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs” (kenmerk: WJZ-2005/54063802 en kenmerk VO/F-2006/1769) toegestaan een vordering op te nemen op de Ministerie van OCW. De vorderingen op OCW zijn opgenomen onder de Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen.

Na de eerste waardering tegen reële waarde worden vorderingen gewaardeerd op de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingsverliezen bepaald op individuele basis. Dit is zowel van toepassing op overige financiële vaste activa (langlopende vorderingen) als op vlottende vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen (EV) bestaat uit een algemene reserve, die ter vrije beschikking staat van het Bestuur.

In 2017 is binnen het EV géén bestemmingsreserve opgenomen ter besteding in 2018.

Voorzieningen

Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen de nominale waarde (de waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zullen zijn voor de afwikkeling van de voorzieningen). Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen. Een voorziening wordt uitsluitend opgenomen indien op de balansdatum aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a. de rechtspersoon heeft een verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk),
- b. het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is, en
- c. er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

De personeelsvoorzieningen bestaan uit de voorziening voor Levensfase Bewust Personeelsbeleid, jubileumuitkeringen, de voorziening ter dekking van WGA-uitkeringen als gevolg van het eigen risicodragerschap van arbeidsongeschikte medewerkers en de voorziening voor duurzame inzetbaarheid. Bij de bepaling van de WGA-voorziening is rekening gehouden met kanspercentages voor de maximale hoogte en de maximale duur van de arbeidsongeschiktheid. De voorziening voor jubileumuitkeringen is bepaald via een berekeningsmodel, waarin rekening gehouden is met de blijfkans van medewerkers, de verwachte toekomstige indexatie van salarissen/jubileumvergoedingen van 2% per jaar. Deze voorziening is gezien de lange looptijd gewaardeerd tegen contante waarde, gebaseerd op een disconteringsvoet van 2,0%.

De voorziening Levensfase Bewust Personeelsbeleid is gevormd n.a.v. de cao bepaling dat medewerkers 50 uur per jaar mogen sparen t.b.v. het opnemen van verlof in een latere fase van hun loopbaan. De voorziening spaarverlof is gevormd voor gespaarde verlofuren van medewerkers aan wie dit is toegestaan. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde. De voorziening Spaarverlof heeft betrekking op de opgebouwde aanspraken van medewerkers.

Non-activiteitsregelingen (Duurzame Inzetbaarheid)

In de cao voor de VO-sector zijn afspraken gemaakt over regelingen in het kader van Duurzame Inzetbaarheid. Indien medewerkers deelnemen aan deze regelingen bouwen zij rechten op om in de toekomst minder te werken waarbij de kosten daarvan deels voor rekening van de medewerker en deels voor rekening van de werkgever zijn. Voor het deel dat voor rekening van de werkgever komt wordt een voorziening opgenomen.

De verplichtingen uit hoofde van deze regelingen omvatten verplichtingen jegens personeelsleden die reeds hebben geopteerd voor gebruikmaking van de regeling, de personeelsleden die onder de bestaande regeling kunnen opteren voor gebruikmaking van de regeling maar dat nog niet hebben gedaan, en personeelsleden die nog niet kunnen opteren, maar dat tijdens de looptijd van de bestaande regeling in de toekomst wel kunnen doen.

De elementen voor de berekening van de verplichting zijn de personeelsleden op wie de regeling van toepassing is, de geschatte kans dat voor gebruikmaking van de regeling wordt geopteerd, de leeftijden, de salarissen en het aandeel van de kosten dat voor rekening van de werkgever komt.

Voor VOvA is een voorziening bepaald voor de nog niet bestede uren van medewerkers uit hoofde van het persoonlijk budget van 50 uur per jaar, en voor gespaarde uren uit hoofde van seniorenverlof van medewerkers van 57 jaar en ouder die aan deze regeling meedoen. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden worden niet gesaldeerd met activa. Na de eerste waardering tegen reële waarde worden schulden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen (waaronder (meerjarige) OCW-subsidies met bestedingsverplichtingen) en nog te betalen bedragen ter zake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend.

Van (meerjarige) OCW-subsidies met bestedingsverplichtingen wordt het nog-niet-bestede gedeelte op deze post aangehouden op de balans. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

(Meerjarige) OCW-subsidies zonder bestedingsverplichting worden direct ten gunste van het resultaat gebracht in het jaar waarop de subsidie betrekking heeft, met uitzondering van subsidies voor een schooljaar die naar rato van het schooljaar worden besteed, dan wel waarvoor een concreet bestedingsplan bestaat.

Overlopende passiva

Overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen (waaronder geormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen ter zake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend. Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

(Meerjarige) subsidies zonder bestedingsverplichtingen worden direct ten gunste van het resultaat gebracht in het jaar waarop de subsidie betrekking heeft, met uitzondering van subsidie voor een schooljaar die naar rato van het schooljaar worden besteed, dan wel waarvoor een bestedingsplan bestaat.

Opbrengstverantwoording

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze gelden betrekking hebben op een specifiek doel, en er is sprake van bestedingsverplichtingen dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord. Indien toegekende gelden betrekking hebben op een specifiek doel, maar er geen sprake is van bestedingsverplichtingen, worden de ontvangen gelden als bate verantwoord in het jaar waarop de gelden betrekking hebben, tenzij toerekening naar schooljaar plaatsvindt (i.p.v. kalenderjaar) of tenzij sprake is van een concreet bestedingsplan voor de periode na balansdatum.

Ouderbijdragen

De vrijwillige ouderbijdragen worden toegerekend aan het jaar waarin zij worden ontvangen.

Personeelsbeloningen/pensioenen

De beloningen van het personeel worden als last in de Staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

Voor de beloningen met opbouw van rechten worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de Staat van baten en lasten gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomst). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de Staat van baten en lasten gebracht.

Pensioenen

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegde pensioenregeling. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij een (ABP) bedrijfstakpensioenfonds. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen.

Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. Informatie over eventuele tekorten en de gevolgen hiervan voor VOvA voor de pensioenpremies in de toekomstige jaren is niet beschikbaar.

De dekkingsgraad van het ABP Pensioenfonds bedraagt per 31 december 2017 104,6%. Door diverse ontwikkelingen zoals de aanpassing van de rekenrente, de lage rentestand en de negatieve rendementen in het tweede en derde kwartaal, staat de financiële positie van ABP onder druk. Volgens de Pensioenwet moet een pensioenfonds buffers aanhouden om de pensioenen in de toekomst te betalen.

Ontslagvergoedingen

In verband met de bestaande uitkeringsregelingen voor medewerkers in de onderwijssector heeft VOvA beleid om betaling van ontslagvergoedingen zoveel mogelijk te beperken. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de instelling zich aantoonbaar heeft verbonden tot beëindiging van het dienstverband van een of meer personeelsleden vóór de gebruikelijke pensioendatum of tot een uitkering ter stimulering van vrijwillig ontslag. De organisatie heeft zich aantoonbaar verbonden tot het doen van ontslaguitkeringen als formeel een gedetailleerd plan (of regeling) is opgesteld en intrekking daarvan door de instelling redelijkerwijs niet meer kan plaatsvinden. In het plan / de regeling

zijn de betrokken locaties, alsmede de functie en het geschatte aantal van de werknemers die zullen worden ontslagen, de ontslaguitkering voor iedere functie(groep) en de periode die gemoeid is met de uitvoering van het plan benoemd. Ten aanzien van de ontslaguitkeringen bij vrijwillig ontslag worden de verplichtingen en de last berekend op basis van het aantal personeelsleden dat naar verwachting op het aanbod zal ingaan.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Belastingen

Voor de omzetbelasting vormen ROC van Amsterdam, ROC Flevoland en de Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam een fiscale eenheid. De Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam is in principe vrijgesteld van aangiften voor de omzetbelasting. Analyse bij de stichting levert op dat er in 2017 wel belaste prestaties zijn verricht vanuit de horecaschool Hubertus & Berkhoff. Dit betreft de verkopen aan derden via het restaurant en een grandcafé waarbij vanuit de leeromgeving producten c.q. diensten worden geleverd. In 2017 is de te vorderen en af te dragen BTW meegenomen in de periodieke aangifte vanuit het ROCvA.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

De geldmiddelen bestaan uit de liquide middelen zoals opgenomen in de balans. Eventuele 'non-cash'-transacties zijn geëlimineerd uit het kasstroomoverzicht.

9.2 Toelichting op de balans

1. Materiële Vaste Activa

Het verloop van de materiële vaste activa in 2017 is als volgt:

Materiële vaste activa	(bedragen x €1.000)				TOTAAL
	Gebouwen en Terreinen	Inventaris en apparatuur	Boeken en Leermiddelen	Activa in uitvoering	
1 Aanschafwaarde	2.323	2.990	686	264	6.263
2 Cumulatieve afschrijvingen	-1.185	-1.912	-578	-	-3.675
Balanswaarde per 01-01-2017:	1.138	1.078	108	264	2.588
3 Investerings 2017	26	271	136	-	433
4 Desinvesteringen	-	-	-	-	-
5 In gebruikname	264	-	-	-264	-
6 Afschrijvingen 2017	-183	-156	-145	-	-484
Balanswaarde per 31-12-2017:	1.245	1.193	99	-	2.537
6 Aanschafwaarde per 31-12-2017:	2.613	3.261	822	-	6.696
7 Cumulatieve Afschrijvingen t/m 2017:	-1.368	-2.068	-723	-	-4.159
Balanswaarde per 31-12-2017:	1.245	1.193	99	-	2.537

De Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam heeft géén gebouwen in eigendom. De stichting is juridisch eigenaar en géén economisch eigenaar en dat is de reden waarom de gebouwen niet worden geactiveerd onder de MVA. De gebouwen worden gehuurd. De waarde op de balans onder gebouwen en terreinen, betreft hoofdzakelijk verbouwingen die voor rekening van het VOvA zijn uitgevoerd.

Met ingang van schooljaar 2012-2013 heeft de Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam een (intern) Gefaciliteerd Boekenfonds (GBF) t.b.v. het beschikbaar stellen van boeken voor een 3-tal scholen; te weten: Bredero Mavo, De nieuwe Havo en Hyperion Lyceum. De aanschaf van de boeken wordt geactiveerd en de afschrijvingstermijn is in 2016 verlaagd van 5 jaar naar 4 jaar.

2. Financiële Vaste Activa

De in 2015 verstrekte lening u/g, ten bedrage van € 5.881.437 met een looptijd van 3 jaar tegen een rentepercentage van 0,5% per jaar verstrekt aan het ROCvA is in 2017 weer omgezet naar een vordering in rekening courant. Dit op last van het ministerie van OCW omdat de toegepaste werkwijze toch in strijd werd geacht met de regelgeving en dus wel viel onder de onder de reikwijdte van de vigerende regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016.

3. Vorderingen

Debiteuren	(bedragen x €1.000)	
	31-12-2017	31-12-2016
1 Overige debiteuren	119	28
AF: Voorziening voor oninbaarheid	-	-
Balanswaarde:	119	28

De overige debiteuren betreft voornamelijk het SWV waarvan nog toegezegde subsidie moet worden ontvangen.

<u>Vordering ROCvA</u>	<i>(bedragen x €1.000)</i>	
	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Balanswaarde:	7.364	-

De vordering op het ROCvA is het resultaat van de rekening-courant verhouding met de verschillende werkmaatschappijen en diensten van de Stichting ROC van Amsterdam.

<u>Overige vorderingen en overlopende activa</u>	<i>(bedragen x €1.000)</i>	
	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
1 Overige nog te ontvangen bedragen	73	31
2 Vooruitbetaalde bedragen	149	206
3 NS-abonnementen	-	2
4 Overige voorschotten	2	12
Balanswaarde:	224	251

In de overige vorderingen en overlopende activa zijn geen bedragen begrepen met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

4. Liquide middelen

<u>Liquide middelen</u>	<i>(bedragen x €1.000)</i>	
	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
1 Tegoeden op bankrekeningen	8.520	9.039
2 Kasmiddelen	26	18
3 Kruisposten	-	-1
Balanswaarde:	8.546	9.056

De liquide middelen zijn terstond opeisbaar en staan ter beschikking aan de organisatie.

5. Eigen Vermogen

Het verloop van het eigen vermogen is als volgt:

<u>Eigen vermogen</u>	<i>(bedragen x €1.000)</i>		
	Bestemmings- reserve	Algemene reserve	Totaal
1 Stand per 01-01-2017	314	5.650	5.964
2 Voorstel bestemming resultaat 2017	-314	197	-117
3 Stand per 31-12-2017	0	5.847	5.847

Het eigen vermogen is geheel publiek eigen vermogen. Binnen het eigen vermogen is in 2017 géén bestemmingsreserve gevormd.

6. Voorzieningen

Personeelsvoorzieningen

Het verloop van de personeelsvoorziening is als volgt:

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Leeftijds- fase bewust PB	Jubilea uitkering	Spaar- verlof	WGA	TOTAAL
Stand per 01-01-2017	287	102	51	137	577
1 Dotatie	61	24	3	-	88
2 Onttrekking	-	-23	-	-45	-68
3 Vrijval	-	-	-	-	-
Stand per 31-12-17	348	103	54	92	597
Kortlopend deel < 1 jaar	-	1	-	19	20
Langlopend deel > 1 jaar	348	102	54	73	577

De voorziening Levensfase Bewust Personeelsbeleid is gevormd n.a.v. de cao bepaling dat medewerkers 50 uur per jaar mogen sparen t.b.v. het opnemen van verlof in een latere fase van hun loopbaan en voor gespaarde uren uit hoofde van seniorenverlof van medewerkers van 57 jaar en ouder die aan deze regeling meedoen.

De voorziening Spaarverlof heeft betrekking op de opgebouwde aanspraken van medewerkers.

De jubileumvoorziening heeft betrekking op uitkeringen aan medewerkers die op basis van de duur van het dienstverband een gratificatie ontvangen.

De WGA-voorziening is ter dekking van de WGA-uitkeringen als gevolg van het eigen risicodragerschap van arbeidsongeschikte medewerkers.

7. Kortlopende Schulden

Crediteuren	<i>(bedragen x €1.000)</i>	
	31-12-2017	31-12-2016
1 Crediteuren	648	456
Balanswaarde:	648	456
Vooruit Ontvangen Bedragen	<i>(bedragen x €1.000)</i>	
	31-12-2017	31-12-2016
Ministerie OCW:		
2 Vooruitontvangen bedragen Min. OCW	540	811
Balanswaarde:	540	811
Overige Overheden/Subsidiënten:		
3 Vooruitontvangen bedragen Overige Overheden	3.255	2.877
Balanswaarde:	3.255	2.877
Schuld aan groepsmaatschappijen	<i>(bedragen x €1.000)</i>	
	31-12-2017	31-12-2016
4 Balanswaarde:	-	4.098

Onder de Vooruitontvangen bedragen van het Ministerie van OCW is een bedrag van € 429.577 opgenomen als niet-bestede subsidie voor het project: "Terug Met Dat Tekort", dat in Amsterdam wordt uitgevoerd onder regie van het OSVO en waarvoor het ROCvA penvoerder is. Het project is gestart in 2013 en is in 2017 beëindigd en de finale afrekening, d.m.v. terugbetaling van genoemd bedrag, vindt plaats in 2018.

De Schuld aan groepsmaatschappijen is een gevolg van het feit dat de Gemeente Amsterdam (DMO) gelden ter beschikking stelt t.b.v. de uitvoering van projecten waarvan het projectmanagement bij het ROCvA is ondergebracht. In de balans 2017 is deze schuld in mindering gebracht op de vordering op ROCvA.

Deze gelden worden dan ook overgedragen aan het ROCvA en de tijdstippen waarop deze transacties plaatsvinden verschillen jaarlijks waardoor per jaar verschillen op balansdatum ontstaan.

Belastingen en premies Soc. Verzek.		<i>(bedragen x €1.000)</i>	
		31-12-2017	31-12-2016
1	Loonheffing & Sociale Premies	1.133	1.070
Balanswaarde:		1.133	1.070
Pensioenen		<i>(bedragen x €1.000)</i>	
		31-12-2017	31-12-2016
1	Pensioenen	-	264
2	lpap	-	2
Balanswaarde:		-	266
Overige schulden en overlopende Passiva		<i>(bedragen x €1.000)</i>	
		31-12-2017	31-12-2016
1	Nog te betalen bedragen	539	302
2	Nog te betalen vakantie-uitkering	854	797
3	Nog te betalen eindejaarsuitkering	-	11
4	Nog te betalen vakantiedagen	82	151
5	Vooruit ontvangen bedragen	5.011	11
6	Nog te betalen bedragen diversen	284	413
Balanswaarde:		6.770	1.685

De kortlopende schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Niet in de Balans opgenomen rechten en verplichtingen

Ministerie van OCW

Voor onderwijsinstellingen vallende onder de WVO is het op basis van artikel 5 van de (Gewijzigde) Regeling "Onvoorzien gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs" (kenmerk WJZ-2005/54063802 en kenmerk VO/F -2006/1769) toegestaan een vordering op te nemen op het Ministerie van OCW. Hiervan is geen gebruik gemaakt. De vordering op het Ministerie van OCW is ter hoogte van de op dat moment bestaande schuld aan het personeel in verband met:

- de tot en met december opgebouwde bruto vakantie-aanspraken;
- de over de maand december door het bevoegd gezag verschuldigde afdracht pensioenpremies en loonheffing verbonden salarisbetalingen op grond van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

De vordering bedraagt op 31 december 2017 € 1.682.452.

Nieuwbouwprojecten

Voor de nieuwbouwpanden van de Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam is de Stichting ROCvA na 31 december 2017 investeringsverplichtingen met aannemers aangegaan voor een bedrag van € 6.519.798. Dit betreft de nieuwbouw t.b.v. de aanpak van de nieuwbouw Hyperion Lyceum in Amsterdam-Noord en de nieuwbouw voor het Cburg College op het Zeeburgereiland voor resp. € 4.730.905 en € 1.788.893.

Deze nieuwbouwprojecten worden gefinancierd door de gemeente Amsterdam.

Voorziening WW

Werkgevers in het voortgezet onderwijs betalen mee aan uitkeringen in het kader van werkloosheid aan ex-medewerkers. Hiertoe verrekent het ministerie van OCW jaarlijks achteraf in de rijksbijdrage een kwart van de uitkeringen van voormalige medewerkers van VOvA. In 2017 is voor een totaal van € 64.909 verrekend c.q. gekort via de beschikkingen van het VOvA.

Fiscale eenheid

De VOvA maakt deel uit van de fiscale eenheid voor de omzetbelasting met als hoofd van de fiscale eenheid de koepelstichting ROC van Amsterdam - ROC van Flevoland en is uit dien hoofde aansprakelijk voor de omzetbelastingsschulden van de gehele fiscale eenheid.

Huurverplichtingen.

De Stichting VOvA is langlopende huurverplichtingen aangegaan en voor het jaar 2018 bedragen de, in de bekostigingsaanvraag aan de Gemeente Amsterdam, opgevoerde huurkosten € 839.121 a.g.v. deze verplichting aan de verhuurders.

Model G

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Brin	Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag van de toewijzing EURO	Ontvangen t/m verslagjaar EURO	Geheel uitgevoerd en afgerond	Nog niet geheel afgerond
21AS	Zij-instroom 2017	863740-1	19-12-2017	20.000	20.000		X
14RL	Opleidingsschool VOvA	OS-2017-C-006	1-12-2017	600.000	300.000		X
21AS	Studieverlof 16	776826-1	20-9-2016	39.630	39.630	X	
21AS	Studieverlof 16	778182-1	20-10-2016	7.726	7.726	X	
00EF	Studieverlof 16	775050-1	20-9-2016	13.363	13.363	X	
14RL	Studieverlof 16	776326-1	20-9-2016	8.268	8.268	X	
14RL	Studieverlof 16	785596-1	20-12-2016	-4.260	-4.260	X	
21AS	Studieverlof 2017	853711-1	20-9-2017	32.231	32.231		X
00EF	Studieverlof 2017	852058-1	20-9-2017	8.229	8.229		X
14RL	Studieverlof 2017	856900-1	21-11-2017	-6.858	-6.858		X
14RL	Studieverlof 2017	853019-1	20-9-2017	22.159	22.159		X
21AS	LerarenOntw ikkelFonds 16-17	871555	20-1-2016	8.347	8.347		X
21AS	Zij-instroom 2015	705880-1	20-8-2015	60.000	60.000	X	
Totalen				808.836	508.836		

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Brin	Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag van de toewijzing EURO	Ontvangen t/m verslagjaar EURO	Totale kosten 31-12-2017 EURO	Te verrekenen ultimo verslagjaar EURO
N.v.t.				-	-	-	-

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Brin	Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag van de toewijzing EURO	Saldo 1-1-2017 EURO	Ontvangen t/m verslagjaar EURO	Lasten in verslagjaar EURO	Totale kosten 31-12-2017 EURO	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar EURO
N.v.t.				-	-	-	-	-	-

9.3 Toelichting op de Staat van Baten en Lasten

8. Rijksbijdragen OCW

Dit betreft de genormeerde rijksbijdrage van het Ministerie van OCW.

Rijksbijdragen OCW	(bedragen x € 1.000)		
	begroting		
	2017	2017	2016
1 Basisbekostiging input	-	953	825
2 Basisbekostiging VMBO	26.413	25.553	25.974
<i>subtotaal:</i>	26.413	26.506	26.799
Additionele middelen			
1 Additionele middelen VMBO	4.096	3.689	3.915
Totaal:	30.509	30.195	30.714

9. Overige Overheidsbijdragen

Overige Overheidsbijdragen	(bedragen x € 1.000)		
	begroting		
	2017	2017	2016
1 Gemeentelijke bijdragen en subsidies	1.238	1.860	2.935
2 Overige Overheidsbijdragen	1.803	583	497
Totaal:	3.041	2.443	3.432

10. Ouderbijdragen

Ouderbijdragen	(bedragen x € 1.000)		
	begroting		
	2017	2017	2016
Ouderbijdragen	292	221	266
Totaal:	292	221	266

De in 2017 ontvangen Vrijwillige Ouderbijdragen liggen met €71.000 boven de begroting; ten opzichte van 2016 is de totale ontvangen ouderbijdrage gestegen met €26.000. In 2015 is de VOB voor het Hyperion Lyceum bij de Oudervereniging ondergebracht waardoor de financiële verantwoording voor deze school buiten de administratie van het VOVA is komen te liggen.

11. Overige Baten

Overige baten	(bedragen x € 1.000)		
	begroting		
	2017	2017	2016
1 Opbrengst huur	200	93	337
2 Detachering Personeel	57	50	148
3 Opbrengst Beroeps Praktijk Vorming	200	165	198
4 Overige Baten	107	966	419
Totaal:	564	1.274	1.102

De opbrengst huur is hoger a.g.v. een verrekening met ROCvA van de huisvestingskosten wegens het gedeeltelijk gebruik maken van een deel van de schoolgebouw aan de Meeuwenlaan; dit betreft een verbruiksvergoeding voor 2017.

De post Overige Baten bestaat vooral uit de vergoeding die van andere scholen wordt ontvangen voor leerlingen die van school wisselen. T.o.v. de begroting is deze post fors gedaald wegens het feit dat in de Begroting 2017 hierin de zogeheten "overloop" van middelen uit 2016 is opgenomen; in de realisatie is deze echter komen te vervallen.

12. Personeelslasten

Personeelslasten		(bedragen x € 1.000)		
		begroting		
		2017	2017	2016
1	Loonkosten:			
	- Salarissen:	18.925	18.898	18.442
	- Sociale Lasten:	2.321	2.332	2.310
	- Pensioenlasten:	2.792	2.790	2.264
	Sub-totaal:	24.038	24.020	23.016
2	Overige Personele Lasten	1.154	1.153	827
3	Extern Personeel	748	206	828
4	Doorberekening Personele kosten	-	-	-18
5	Voorzieningen	-125	-203	133
6	Uitkeringen	-161	-120	-97
	Totaal:	25.654	25.056	24.689

Personeelsbestand

Ultimo boekjaar 2017 bedroeg het aantal werknemers bij de organisatie, omgerekend naar volledige mensjaren 341,1 fte; in 2016 waren dat 336,0 fte. Hiervan waren geen personen werkzaam in het buitenland.

De totale uitgaven aan personeel liggen € 598.000 *boven* de begroting. Dit wordt vooral veroorzaakt door de hogere kosten voor de inhuur van extern personeel t.b.v. de vervanging wegens ziekte, moeilijk vervulbare vacatures en de opvang van personeelsverloop in de vorm van interim-schoolleiders. Daarnaast is er een licht voordelig begrotingsverschil a.g.v. een hoger bedrag, €41.000, aan ontvangen uitkeringen.

Bezoldiging Raad van Bestuur en Raad van Toezicht (WNT)

WNT

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT wordt toegepast op het totaal van de Koepelstichting ROC van Amsterdam – ROC van Flevoland en de stichtingen waarvan zij direct of indirect het bestuur vormt. Het toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000 (het bezoldigingsmaximum behorende bij de klasse G van de Regeling Bezoldiging Topfunctionarissen OCW-sectoren).

Raad van Bestuur

De Koepelstichting ROC van Amsterdam – ROC van Flevoland vormt het statutair bestuur van de stichtingen ROC van Amsterdam (ROCvA) en ROC van Flevoland (ROCvF). De stichting ROCvA vormt het statutair bestuur van Stichting Voorgezet Onderwijs van Amsterdam (VOvA). De bestuurders van de Koepelstichting ROC van Amsterdam – ROC van Flevoland zijn:

- E.C.M. de Jaeger, voorzitter van het College van Bestuur van ROCvA en voorzitter van de Raad van Bestuur ROC van Amsterdam - ROC van Flevoland.
- R.C.A. Wilcke, voorzitter College van Bestuur van ROCvF en vicevoorzitter van de Raad van Bestuur ROC van Amsterdam - ROC van Flevoland.
- G. Vreugdenhil, lid van de Raad van Bestuur ROC van Amsterdam - ROC van Flevoland.

De salariskosten van E.C.M de Jaeger en G. Vreugdenhil zijn opgenomen in de jaarrekening van het ROCvA. De salariskosten van R.C.A. Wilcke zijn opgenomen in de jaarrekening van het ROCvF. De bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur wordt bepaald door de Raad van Toezicht. De leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht worden aangemerkt als topfunctionarissen voor het ROCvA en het ROCvF. Er is geen sprake van interim-topfunctionarissen. Per 1 januari 2017 is aangevangen met de afbouw van de bezoldiging van de topfunctionarissen op basis van het overgangsrecht, naar de geldende WNT-norm. De afbouw is bepaald met inachtneming van de Beleidsregels WNT 2018,

gepubliceerd op 11 december 2017. In onderstaande tabel wordt de WNT-bezoldiging van de topfunctionarissen toegelicht:

bedragen x € 1	E.C.M. de Jaeger	R.C.A. Wilcke	G. Vreugdenhil
Funcctiegegevens	Voorzitter RvB	Vice-Voorzitter RvB	Lid RvB
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	206.574	186.768	177.726
Beloningen betaalbaar op termijn	18.941	18.373	18.145
<i>Sub totaal</i>	225.515	205.141	195.871
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	181.000	181.000	181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	225.515	205.141	195.871
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Overgangsrecht WNT van toepassing	Overgangsrecht WNT van toepassing	Overgangsrecht WNT van toepassing
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1,0	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	209.386	191.127	180.349
Beloningen betaalbaar op termijn	16.383	15.759	15.522
Totale bezoldiging 2016	225.769	206.886	195.871

De stichting ROC van Flevoland en de Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam zijn per brief d.d. 7 mei 2018 door de Inspectie van het Onderwijs (IvhO) aangeschreven over de bezoldigingsklasse. Deze dient volgens de inspectie te zijn gebaseerd op de eigen instellingskenmerken. Per brief d.d. 17 mei 2018 zijn stichting ROC van Flevoland en stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam vervolgens door de IvhO op de hoogte gebracht van een afwijking tussen de door hen gehanteerde bezoldigingsklassen en de bezoldigingsklasse volgens IvhO passend bij de eigen instellingskenmerken. Het ROCvA-ROCvF is van mening dat de toepasselijke bezoldigingsklasse voor ROC van Flevoland conform de WNT is bepaald, passend bij de kenmerken van het ROCvA-ROCvF als geheel en heeft daarom conform de geldende procedure bezwaar aangetekend. De stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam is het eveneens niet eens met de volgens IvhO toepasselijke bezoldigingsklasse en heeft om die reden separaat gereageerd naar de IvhO. Overigens heeft het antwoord op de vraag welke bezoldigingsklasse van toepassing is op ROCvF en stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam geen invloed op de bezoldiging van de bestuurders van de Koepelstichting over 2017.

13. Afschrijvingen

Afschrijvingen	(bedragen x € 1.000)		
	begroting		
	2017	2017	2016
1 Gebouwen en Terreinen	183	200	188
2 Inventaris en apparatuur	156	149	90
3 Boeken en Leermiddelen	145	229	175
Totaal:	484	578	453

De ingebrachte activa bij de oprichting van de Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam wordt geclusterd per activasoort afgeschreven over de nog resterende looptijd.

14. Huisvestingslasten

Huisvestingslasten	(bedragen x € 1.000)		
	2017	begroting 2017	2016
1 Huurkosten	1.479	1.710	1.813
2 Onderhoud	446	410	1.016
3 Energie en Water	602	768	641
4 Schoonmaakkosten	857	792	893
5 Heffingen	61	102	83
6 Overige Huisvestingslasten	127	133	33
Totaal:	3.572	3.915	4.479

De energielasten zijn lager a.g.v. een betere "warmtebeheersing" en een efficiëntere afstemming.

De schoonmaakkosten zijn hoger dan begroot a.g.v. extra inzet ten behoeve van ingebruikname tijdelijke en nieuwe locaties.

De post Gemeentelijke Heffingen is lager dan begroot a.g.v. een terugbetaling correctie door de gemeente op een ingediend bezwaar uit 2014.

15. Overige Instellingslasten

Overige instellingslasten	(bedragen x € 1.000)		
	2017	begroting 2017	2016
1 Administratie- en beheerslasten	295	313	352
2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen	384	218	599
3 Leermiddelen	1.102	940	1.120
4 Overige Opleidingskosten en BPV	211	228	217
5 Advieskosten	214	130	419
6 Opleidingskosten	619	410	669
7 PR en Communicatie	268	318	363
8 Inkoop Centrale Diensten	1.546	1.546	1.546
9 Overige Instellingslasten	165	165	163
Totaal:	4.804	4.268	5.448

De post Overige instellingslasten is met een bedrag van € 536.000 hoger dan begroot en dat wordt o.a. veroorzaakt door de hogere lasten voor de posten: Inventaris en apparatuur en Opleidingskosten. Daarnaast is de post Leermiddelen, voor wat de begroting betreft, gecorrigeerd met een bedrag van € 229.000 zijnde de afschrijvingslasten op de voorraad boeken; deze begrotingspost is opgenomen onder de afschrijvingskosten. Dit betekent dat de feitelijke overschrijding € 307.000 bedraagt.

In de Advieskosten zijn de kosten van de externe ICT-coördinator meegenomen alsmede de audit- en accountants/kosten .

De Inkoop van centrale diensten bij Stichting ROCvA is conform de begroting 2017 verlopen.

16. Financiële Baten en Lasten

Financiële Baten	(bedragen x € 1.000)		
	2017	begroting 2017	2016
1 Rentebaten / Rentelasten	-9	25	30
Totaal:	-9	25	30

Stichting ROCvA en Stichting VOvA zijn overeengekomen dat een rentevergoeding wordt betaald van 0,5% per jaar over het bedrag dat in rekening courant is opgenomen als vordering op het ROCvA. Daarnaast was er in 2017 een negatieve rente verschuldigd aan de ING waardoor er meer rente is betaald dan feitelijk wordt ontvangen; derhalve hier een negatief resultaat van € 9.000; een verschil van € 34.000 t.o.v. de begroting 2017.

17. Accountantshonorarium

Accountantshonorarium	(bedragen x € 1.000)		
	2017	begroting 2017	2016
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (2017) / KPMG Accountants N.V. (2016)			
1 Controle van de Jaarrekening	28	30	83
2 Overige assurance opdrachten	-	25	29
Totaal:	28	55	112

De totale Accountantskosten zijn in 2017 in totaal € 84.000 lager dan in 2016 als gevolg van een lagere toerekening aan het VOvA in 2017 van extra ondersteunende werkzaamheden welke KPMG heeft geleverd bij de samenstelling van de jaarrekening van het ROCvA inclusief het VOvA.

Transacties met verbonden partijen

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben zich geen noemenswaardige gebeurtenissen voorgedaan welke invloed hebben op de jaarrekening 2017.

Amsterdam, 25 juni 2018

namens bevoegd gezag Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam

E.C.M. de Jaeger, *bestuurder namens Stichting ROC van Amsterdam*

9.4 Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Deze is opgenomen op de volgende pagina's.

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

Er zijn geen specifieke statutaire bepalingen inzake de resultaatbestemming.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en het intern toezichhoudend orgaan Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam.

Verklaring over de in jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2017;
- de staat van baten en lasten over 2017; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Voortgezet Onderwijs van Amsterdam, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

KOVX63Q77YCZ-1125904752-60

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357, 1006 BJ Amsterdam

T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

---

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

---

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het intern toezichhoudend orgaan voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

Het intern toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 28 juni 2018
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door R. Goldstein RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de centrale directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de centrale directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.